

Likabehandlingsplan/Plan mot kränkande behandling för Vårfruberga friskola

Förebygga diskriminering och kränkande behandling

Främja likabehandling

Vår vision	4
Lagar och styrdokument.....	4
Diskrimineringslagen och skollagen	4
Skolverkets allmänna råd	5
Förordningen.....	5
Centrala begrepp.....	5
Diskriminering	5
Direkt och indirekt diskriminering.....	5
Trakasserier och kränkande behandling	6
Diskrimineringsgrunder.....	6
Kön.....	6
Etnisk tillhörighet	6
Religion och annan trosuppfattning.....	6
Funktionshinder	7
Sexuell läggning.....	7
Kränkande behandling.....	7
Delaktighet	7
Elevernas delaktighet	7
Vårdnadshavarnas delaktighet.....	9
Personalens delaktighet	9
Förankring av planen.....	9
Utvärdering	9
Utvärdering av fjolårets plan:.....	9
Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan:	9
Resultat av utvärderingen av fjolårets plan:	9
Årets plan ska utvärderas senast:	10
Årets plan ska utvärderas på följande sätt:.....	10
Ansvarig för att årets plan utvärderas:	10
Generella främjande insatser.....	10
1. Främja skolans trygghetsarbete	10
2. Främja att alla elever har samma möjlighet oavsett kön.....	11
3. Främja alla elevers lika rättigheter oavsett kultur och etnisk tillhörighet	12
4. Främja alla elevers lika rättigheter oavsett religion eller annan trosuppfattning	12
5. Främja att alla elever ges samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsförmåga	13
6. Främja alla elever lika rättigheter oavsett sexuell läggning	13
7. Motverka kränkande behandling	14
Kartläggning.....	14
Kartläggningsmetoder	14
Områden som berörs i kartläggningen.....	14
Hur elever involverats i kartläggningen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Hur personalen involverats i kartläggningen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Resultat och analys.....	15
Förebyggande åtgärder	15
1. Förankring av planen	15
2. Medvetet arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	15
3. Kränkande kommentarer	16

4. Språkbruk	16
5. Otrygga platser	17
6. Värdegrund.....	18
Rutiner för akuta situationer	18
Policy	18
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling.....	18
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	19
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal	20
Ansvarsförhållanden	23
Huvudman	23
Rektor	23
Alla som arbetar i skolan	24
Elever.....	24

Inledning

Likabehandlingsarbetet regleras sedan 1 januari 2009 i diskrimineringslagen samt i skollagen. Skolan ska årligen upprätta två planer, en likabehandlingsplan (enl. 3 kap. 16§ diskrimineringslagen) och en plan mot kränkande behandling (enl. 6 kap. 8§ skollagen).

Vårfruberga friskola kommer att sammanfört dessa två planer till en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. Planens syfte är att främja elevers och barns lika rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, kön, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vår vision

Vårfruberga Utbildning rustar barnen och eleverna för framtiden genom kunskapsinläring och färdigheter men även förståelse för och ett bestående avståndstagande från diskriminering, trakasserier och kränkningar. Vi vill skapa en miljö där hänsyn, gott uppförande och ömsesidig respekt präglar umgängestonen. Vår vision är att alla barn och elever ska känna sig sedda och att ingen utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkningar. Alla har rätt till en god arbetsmiljö.

Lagar och styrdokument

Diskrimineringslagen och skollagen

I 3 kap. 16 § Diskrimineringslagen (2008:567) framgår det att likabehandlingsplanen ska upprättas varje år. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja elevers lika rättigheter möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning, dels för att förebygga och förhindra trakasserier.

Enligt 6 kap. 8 § Skollagen (2010:800) ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barnen/eleverna.

I proposition 2005/06:38 betonas vikten av att ange en tydlig ansvarsfördelning mellan rektorn, eller någon med motsvarande ledningsfunktion och personal.

I samma proposition anförs även vikten av att planen görs känd i hela verksamheten för att den ska fungera som ett effektivt verktyg i det förebyggande arbetet.

Lagstiftningen kräver att det varje år upprättas en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling. I praktiken innebär kravet att planen är daterad och att giltighetstiden uppges.

Skolverkets allmänna råd

I Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, (SKOLFS 2009:38) framgår det bland annat att arbetet med planerna mot diskriminering och kränkande behandling är en del av det främjande och förebyggande arbetet och bör bedrivas på ett sådant sätt att de blir kända i verksamheten och hos elevers vårdnadshavare.

Planerna bör även innehålla en beskrivning av verksamhetens långsiktiga mål och en beskrivning av hur elever har varit delaktiga i arbetet med att ta fram planerna.

Förordningen

I 2§ förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling anges det att en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

I propositionen 2005/06:38 anförs vikten av att även vårdnadshavarna görs delaktiga i arbetet med planen.

Centrala begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev eller ett barn sämre än andra elever/barn och missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att en elev/barn missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens/barnets kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas att vara med på fotbollen under rasten med motiveringen att killarna spelar lite tuffare än flickorna. Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när förskolan/skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev/barn på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla barn och elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs/barns värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ryktesspridning, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, msn och meddelanden på olika webbcommunities).

Trakasserier

Är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder.

Kränkande behandling

Är uppträdande som kränker en elevs/barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering. Skolan/förskolan ska också förebygga och förhindra trakasserier som har samband med kön liksom sexuella trakasserier av barn/elever.

Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till en elevs/barnets könstillhörighet. *Sexuella trakasserier* är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, ofrivilligt närgången beröring.

Etnisk tillhörighet

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet. Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet. Om du är född i Sverige kan du vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. Du kan ha flera etniska tillhörigheter.

Religion och annan trosuppfattning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning. *Religionsfriheten* är skyddad i såväl internationella

konventioner som i den svenska grundlagen. Undervisningen i förskolan/skolan ska enligt läroplanen vara icke-konfessionell och förskolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. Begreppet *annan trosuppfattning* innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism eller ateism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Funktionshinder

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionshinder. Funktionshinder kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt. Som funktionshinder räknas både sådana som syns, som att man använder rullstol, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, ADHD och dyslexi. Funktionshinder kan uppstå till följd av en sjukdom eller något annat tillstånd. De kan också uppstå till följd av en medfödd eller förvärvad skada.

Sexuell läggning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet.

Skolan/förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till sina elever. Det inkluderar arbetet mot homofobi och rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning. Homofobi är en ideologi, en uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle som ger uttryck för en starkt negativ syn på homosexualitet eller på homo- och bisexuella människor. En homofobisk hållning strider mot principen om alla människors lika värde och allas lika rättigheter.

Kränkande behandling

Skolan/förskolan ska också förebygga och förhindra det som i lagen benämns som *kränkande behandling* i skollagen. Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs/barns värdighet, men saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Tanken är att begreppet ska täcka in alla former av kränkande behandling. Det kan vara mobbning, men även enstaka händelser. Det kan till exempel handla om att reta eller mobba någon för att han eller hon är överviktig eller har en viss hårfärg, men det behöver inte ha koppling till en egenskap hos det utsatta barnet. Utfrysning, knuffar eller att till exempel rycka någon i håret räknas också som kränkande behandling.

Delaktighet

Elevernas/barnens delaktighet

Alla elever/barn ges möjlighet att vara delaktiga i utarbetandet av skolans/förskolans plan genom samtal och diskussioner under mentorstid. Alla barn och elever få:

- Trygghetsvandra, säkra förskolan och skolan så att alla barn elever kan känna sig trygga.
- Förebyggande filmer, vara vänner, ugglan och kompisproblemet, dilemmasagor.
- Arbeta med materialet stop min kropp

- Skapa gemensamma regler tillsammans med eleverna.
- Klassråd och elevråd
- Arbeta med materialet jag vill veta/liten av brottsmyndigheten.
- Studieklimat och studiemiljö, skolan och förskolans personal kommer på APT att diskutera särskilda åtgärder för att skapa en fysisk och psykosocial studiemiljö som lämpar sig för alla elever och barn. Vi kommer att lyfta och diskutera bl.a språkbruk för att ta reda på vilken jargong som finns bland barn/elever och lärare. Kan den upplevas kränkande? Införa nolltolerans mot skällsord.
- Skolmat, det är viktigt att alla barn och elever kan äta skolmaten oavsett till exempel funktionshinder eller religion.
- Kontinuerlig kompetensutveckling
- Lyfta normer och värden kontinuerligt
- Elevens frågeformulär, där både elever och vårdnadshavare är delaktiga.
- Kartlägga, analysera följa upp
- Fadderverksamhet
- FN barnkonventionen
- Veckobrev till vårdnadshavare
- Vi använder oss av bilder/-sånger för att belysa vår värdegrund.
- Vi använder reflektionsbilder/litteratur eller vardagliga händelser för våra reflektioner/boksamtal med barnen. Med hjälp av detta får vi möjlighet att lyfta t.ex. konflikthantering och diskrimineringsgrunder på ett enkelt och naturligt sätt i barngruppen.
- Vi tänker medvetet på att använda/upprepa begrepp såsom; "samarbeta", "tillsammans", "hjälpsam/ta hand om kompis" för att förstärka barnens positiva agerande mot varandra och pratar mycket om "bra kompisaker"/hur man är en bra kompis.
- Under vissa perioder, våra fokusveckor som återkommer varje termin, väljer vi att lyfta fram olika ämnen att arbeta än mer fokuserat kring tillsammans på hela förskolan.
- Vårdnadshavare involveras genom information och diskussioner kring etik och värdegrundsfrågor på föräldramöten, utvecklingssamtal, daglig kommunikation, Tyra mm.
- Vi uppmärksammar aktuella händelser såsom Internationella Downs Syndromdagen (rocka sockorna), Earth Hour, Vattendagen, olika kulturer/språk mm.
- Alla barn erbjuds samma pedagogiska verksamhet i form av projekt, material, lekar och aktiviteter. Vi möblerar rummen så att olika typer av material blandas vilket uppmanar till att leka könsöverskridande. Vi ger varje barn tillfällen att erövra nya material och upptäcka nya intressen oavsett kön. Ytterligare ett exempel på hur vi jobbar könsöverskridande är våra lekgrupper, där pedagogerna varierar gruppkonstellationerna.
- Hos oss är det genuspedagogiska arbetet inte en enskild aktivitet utan tätt kopplat till förskolans gemensamma värdegrund och genomsyrar hela verksamheten. Det är viktigt för pedagogerna att hela tiden ha en ifrågasättande blick på deras eget

handlande. Tillsammans i arbetslagen/APT/planeringsdagar är det ständigt föremål för reflektion, och även med varandra.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Skolans/förskolans plan presenteras på första föräldramötet under höstterminen. Vårdnadshavare har då möjlighet att lämna synpunkter och förslag på förbättringar.

Personalens delaktighet

Skolledningen och personalen har varit delaktiga i upprättandet av planen. Personalen på skolan har genom diskussioner varit delaktiga i planeringen av de främjande och förebyggande åtgärderna, samt i den årliga utvärderingen av både planen i sin helhet och i de planerade och genomförda aktiviteterna.

Förankring av planen

Rektor har huvudansvaret för att skolans personal är förtrogen med innehållet i skolans likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling och att man följer de handlingsplaner som finns. Planen förankras hos personalen genom att de varje år utvärderar tidigare års arbete och insatser i arbetet mot kränkande behandling, samt planerar för nästa års aktiviteter.

Mentorerna/pedagogerna har huvudansvaret för att i barngrupperna/klasserna gå igenom innehållet i planen och att genom diskussioner få barn/eleverna förtrogna med innehållet. De ska även gå igenom planen med vårdnadshavarna på föräldramöten. Eventuella synpunkter som framkommer från barn/elever och vårdnadshavare gällande likabehandlingsplanen/plan mot kränkande behandling ska förmedlas genom mentorerna till rektor.

Utvärdering

Utvärdering av fjolårets plan:

Har åtgärderna genomförts och har man nått de mål man satt upp? Vad behöver ändras och vad behöver läggas till? Hur ska arbetet mot kränkande behandling se ut nästa läsår? Vårdnadshavare har haft möjlighet att ta del av planen via hemsidan.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan:

Personal
Elever
Ledningsgrupp
Elevhälsoteam

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan:

Utvärderingen ligger till grund för nästa års mål.

Årets plan ska utvärderas senast:

31 maj 2020

31 maj 2021

Årets plan ska utvärderas på följande sätt:

Elever

Mentorerna utvärderar planen tillsammans med sina elever.

Enkätundersökning om trygghet och trivsel.

Ledning och personal

På personalkonferens utvärderas hur det främjande och förebyggande arbetet har gått.

Föra statistik över inkommande dokumentation.

Utvärdera uppkomsten av kränkningar och dess platser.

Ledningen och personal som ledningen utser ansvarar för att samtliga utvärderings- och kartläggningsunderlag tas fram. Bland annat utformningen av enkäter.

Vårdnadshavare

Utifrån planens mål och kartläggningar utvärderas planen på ett föräldrådsmöte under våren.

Ansvarig för att årets plan utvärderas:

Rektor tillsammans med personalen

Generella främjande insatser

1. Främja förskolan/skolans trygghetsarbete

Områden som berörs av insatsen - kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål – förskolan/skolans trygghetsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Arbetet ska vara en naturlig del i det vardagliga arbetet.

- Alla elever skall känna sig trygga och säkra i sin skolmiljö.
- Vi har ett schemapass i veckan då vi arbetar förebyggande.
- All personal, elever och vårdnadshavare ska ha en kännedom om förskolan/skolans värdegrund och regler.
- Det finns ett förebyggande arbete mot kränkande behandling.
- Vi har en fungerande likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som både barn, elever, vårdnadshavare och personal känner till.
- Kränkningar som vi får kännedom om utreds.
- Arbeta kring olika case, fyra hörn övningar.

Uppföljning - vi följer upp detta genom olika enkäter, i barngrupper, klasserna under mentorstid och med personalgruppen.

Insats

- Vi arbetar kontinuerligt med skolans/förskolans värdegrund, både bland elever och bland personal.
- Personal på skolan äter pedagogisk lunch tillsammans med eleverna enligt särskilt schema.
- Mentorerna ska skapa en sådan relation med eleven och vårdnadshavare, så att man vågar ta upp problem som kränkande behandling.

Ansvarig – ansvarig personal och rektor

Datum när det ska vara klart - arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

2. Främja att alla barn/elever har samma möjlighet oavsett kön

Områden som berörs av insatsen - kön

Mål - ingen elev/barn ska känna sig utsatt för diskriminering på grund av kön.

Uppföljning - vi följer upp detta genom olika enkäter, i barngrupp, klasserna under mentorstid, i förskolan/skolans elevhälsoteam och med personalgruppen.

Insats

- Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen.
- Satsa på att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme.
- Skapa förutsättningar för eleverna/barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller
- Tillsammans med barnen/eleverna analysera och diskutera vilka fördomar och stereotypa föreställningar om kön som kan förekomma i media eller läromedel.
- Stärka barnen/elevernas förmåga att värna sin kroppsliga integritet gentemot vuxna och andra barn/elever och att stärka deras självkänsla och självkänedom genom åldersanpassad sexualkunskap.

Ansvarig - undervisande lärare.

Datum när det ska vara klart - arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

3. Främja alla elevers lika rättigheter oavsett kultur och etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen - etnisk tillhörighet

Mål - att skapa och öka förståelse för människors olikheter och lika värde. Ingen ska behöva utsättas för kränkningar på grund av sin etniska tillhörighet.

Uppföljning - vi följer upp detta genom olika enkäter, i klasserna under mentorstid, i skolans elevhälsoteam och med personalgruppen.

Insats

- Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen.
- Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om olika etniska grupper som kan förekomma i media eller läromedel.
- Uppmärksamma barns, elevers flerspråkighet på ett positivt sätt, till exempel genom att ge modersmålsundervisningen utrymme och resurser i skolans verksamhet för att på så sätt synliggöra och höja statusen på den undervisningen.
- Föräldrar har rätt till tolk vid samtal med förskolan/skolan som rör barnet, eleven.

4. Främja alla elevers lika rättigheter oavsett religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen - religion eller annan trosuppfattning

Mål - alla barn/elever ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Uppföljning - vi följer upp detta i klasserna under mentorstid, i skolans elevhälsoteam och med personalgruppen.

Insats

- Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen.
- Arbeta kring filmen hotell kom som du är.
- I syfte att skapa religiös och kulturell samexistens tillämpa en undervisningsmetod som betonar det gemensamma inom till exempel judendom, kristendom, islam, buddism, sikhism och hinduism.
- Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om olika religiösa grupper som kan förekomma i media eller läromedel.
- Elever serveras den mat som är förenlig med familjens tro.

Ansvarig

Undervisande lärare.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

5. Främja att alla elever ges samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsförmåga
Områden som berörs av insatsen - funktionshinder

Mål - att skapa och öka förståelse för människors olikheter och lika värde. Ingen elev ska behöva utsättas för kränkningar på grund av sin funktionsnedsättning.

Uppföljning - vi följer upp detta genom olika enkäter, i klasserna under mentorstid, i skolans elevhälsoteam och med personalgruppen.

Insats

- Anpassa undervisningen och de gemensamma aktiviteterna och hur de utformas så att alla barn/elever kan delta. Det kan handla om att hitta sätt att kunna följa med på aktiviteter eller utflykter. På så sätt visar förskolan/skolan genom handling att alla barn/elever är lika mycket värda.

Ansvarig

Elevhälsoteam och rektor

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

6. Främja alla barn/elever lika rättigheter oavsett sexuell läggning
Områden som berörs av insatsen - sexuell läggning

Mål - ingen elev ska känna sig utsatt av diskriminering eller trakasserier på grund av sexuell läggning.

Uppföljning - vi följer upp detta genom, dialog i klasserna under mentorstid, i skolans elevhälsoteam och med personalgruppen.

Insats

- Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i media eller läromedel.

Ansvarig

Undervisande lärare, skolhälsovård och rektor.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

7. Motverka kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen - kränkande behandling

Mål - alla barn/elever har rätt att vistas på förskolan/skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Uppföljning - vi följer upp detta genom olika enkäter, i klasserna under mentorstid, i skolans elevhälsoteam och med personalgruppen.

Insats

- Träna barnen/elevernas förmåga till empati och respekt för allas lika värde oavsett exempelvis utseende, ekonomisk status, kroppsstorlek och personlig stil.
- Använda metoder såsom värderingsövningar och forumspel, till exempel vid klassrådsmöten och mentorstid, för att belysa olika värdegrundsfrågor. Det är viktigt att välja rätt frågeställningar och formuleringar i värderingsövningarna för att inte skapa eller förstärka nedsättande värderingar och stereotypa föreställningar på de temaområden som behandlas.
- Alla vuxna på skolan reagerar och agerar vid kränkande behandling.

Ansvarig

All personal och rektor

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- Trygghetsvandring
- Dokumentera hur många barn/elever som tar kontakt med dig, analysera och utvärdera svaren
- Dokumentera hur många barn/elever som du tar kontakt med, analysera och utvärdera svaren
- Trygghetsenkät vårdnadshavare
- Trygghetsenkät barn/elev
- Barnintervjuer
- Utvecklingssamtal

Områden som berörs i kartläggningen

Ute/inne miljö, barn/elever och personal

Resultat och analys

Förebyggande åtgärder

1. Förankring av planen

Områden som berörs av åtgärden - kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål och uppföljning

Att göra förskolan/skolans likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling mer känd hos barnen/eleverna. Uppföljningen görs i samband med nästa års utvärdering av planen.

Åtgärd

- Göra barnen/eleverna mer delaktiga i utarbetandet av förskolan/skolans plan genom samtal och diskussioner under mentorstid.
- Förankra och sprida planen under mentorstiden genom tex. Klassråd, fadderverksamhet
- Utveckla barnens/elevernas kännedom om trakasserier, kränkande behandling och de olika diskrimineringsgrunderna genom att arbeta med dessa frågor regelbundet under läsåret.

Motivera åtgärd

Personalen observerar hur miljö, rutiner och samspel fungerar och planerar verksamheten efter resultatet.

Ansvarig

Personal och rektor

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

2. Medvetet arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Områden som berörs av åtgärden - kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål och uppföljning

Att motverka förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Uppföljning görs i samband av nästa års utvärdering av planen.

Åtgärd

- *Trivselaktiviteter*
- *God kontakt med vårdnadshavare*

- *Ökad vuxennärvaro i omklädningsrummen I förskoleklass kommer undervisande pedagoger även fortsättningsvis ge stöd i omklädningsrummen. I årskurs 1-3 kommer det finnas en vuxen med i omklädningsrummen.*
- *Kontinuerlig dialog kring vikten av vuxna förebilder Vuxna på skolan är goda förebilder. Skolledningen lyfter kontinuerligt denna punkt under läsåret.*
- *På skolan finns ett elevhälso team, EHT. Teamet leds av rektor och består av rektor, biträdande rektor, specialpedagog och skolsköterska. Teamet har även tillgång till skolläkare, skolpsykolog. EHT arbetar kring frågor som berör skolans elevhälsoarbete. Elevhälsoarbetet börjar alltid i klassrummet och omfattar alla elever och all personal.*

*Ansvarig
Personal och rektor*

Datum när det ska vara klart
Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

3. Kränkande kommentarer

Områden som berörs av åtgärden - kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål och uppföljning

Att motverka förekomsten av kränkande kommentarer och sänkningar. Uppföljningen sker i kontinuerligt i samband med mentorsträffar och klassråd.

*Ansvarig
Personal och rektor*

Datum när det ska vara klart
Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan

4. Språkbruk

Områden som berörs av åtgärden - kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål och uppföljning

Att motverka förekomsten av ett språkbruk som innehåller svordomar, könsord och andra fula ord. Vi ska ha ett vårdat språk när vi talar med/till/om varandra. Uppföljningen sker kontinuerligt i barngrupp via klassråd och elevråd under läsåret.

Åtgärd

- Nolltolerans mot svordomar och fula ord.
- Personalen ska vara goda förebilder.
- Vi påminner barnen/ eleverna samt markerar när de har ett olämpligt språkbruk.
- Språket (vad man säger och hur man säger det) återkommer ständigt i det regelbundna värdegrundsarbetet.
- Case där vi arbetar medvetet med språkbruk.

Ansvarig

All personal är ansvarig för att åtgärder genomförs.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

5. Otrygga platser

Områden som berörs av åtgärden - kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål och uppföljning

Vi ska säkra skolan så att eleverna kan känna sig trygga. Vi ska utgå från de platser som barnen/eleverna i kartläggningen uppgett som otrygga. Uppföljning sker i samband med utvärderingen av årets plan med hjälp av en enkät. Frågan följs även upp kontinuerligt av ledningen och personalen.

Åtgärd

- *Identifikation av elevers upplevelse av utsatthet* Grunden i det förebyggande arbetet är att systematiskt identifiera, kartlägga och analysera elevernas upplevelse av utsatthet. Underlag till detta arbete får vi genom fokusgruppsintervjuer, elevhälsomöten, trivselenkäter, olika sorters samtal såsom inskolningssamtal, utvecklingssamtal och hälsosamtal, diskussioner i elevråd samt analyser av de anmälningar av kränkande behandling som har gjorts under föregående läsår.
- *Pedagoger för ökad trygghet på skolgården* Före skolstart och under raster finns alltid pedagoger på skolgården. Syftet är att öka elevernas upplevelse av trygghet. Pedagogerna kan även ge stöd och handledning i det sociala samspelet samt vid eventuella konflikter.

Ansvarig

Personal och rektor

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

6. Värdegrund

Områden som berörs av åtgärden - Kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning.

Mål och uppföljning

All personal ska ha ett gemensamt förhållningssätt till skolans värdegrundsarbete.

Åtgärd

- På APT har vi haft värdegrundsövningar, ett sätt att få igång en diskussion kring mångfald. Man ökar medvetenheten om egna tankar och känslor i mångfaldsfrågor. Och man får bearbeta attityder och värderingar i syfte att främja mångfalden på arbetsplatsen.
- *Övergång förskola till förskoleklass i syfte att öka barnens upplevelse av trygghet har skolan arbetat fram tydliga överlämningsrutiner. Dessa innebär bland annat att förskolans barn vid flera tillfällen under vårterminen besöker skolan. De barn vars föräldrar önskar ett trepartssamtal mellan dem, förskola och förskoleklass erbjuds detta under senare delen av vårterminen. Inför samtalet erbjuds föräldrarna även att representant från elevhälsan deltar.*
- *På skolan finns en utvecklad rastpedagogik som innebär att eleverna kan delta i en organiserad rastaktivitet vid flera tillfällen varje vecka. Syftet är att öka eleverns upplevelse av gemenskap och trygghet.*
- *Pedagoger för ökad trygghet på skolgården Före skolstart och under raster finns alltid pedagoger på skolgården. Syftet är att öka elevernas upplevelse av trygghet. Pedagogerna kan även ge stöd och handledning i det sociala samspelet samt vid eventuella konflikter.*
- *Pedagogisk lunch Vid luncherna finns alltid vuxna som äter tillsammans med eleverna. Syftet är bland annat att öka tryggheten i matsalssituationen.*

Arbetet pågår fortlöpande under läsåret och utvärderas i samband nästa års plan.

Rutiner för akuta situationer

Policy

All form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som uppmärksammas av personal eller barn/elever på förskolan/skolan ska omedelbart utredas och åtgärdas.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Alla barn/elever och all personal på skolan har ett särskilt ansvar för att upptäcka och meddela eventuell misstänkt kränkning. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en barn/elev utsatts för kränkande behandling är skyldig att meddela detta till rektor, som i sin tur är ansvarig för att föra informationen vidare till huvudmannen.

- Förskolan/skolan har en tydlig plan mot diskriminering och kränkande behandling,
- personal har en gemensam uppfattning om vad som menas med trakasserier och kränkande behandling och vad de vuxna i skolan ska reagera på
- förskolan/skolan har tydliga ordningsregler
- förskolan/skolan har en tät föräldrakontakt,
- förskolan/skolan undersöker regelbundet om det finns barn/elever som är utsatta för trakasserier och/eller kränkande behandling.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och föräldrar väljer själva om de kontaktar mentor, rektor eller någon annan i personalen som de har förtroende för.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn/elev kränks av annan barn/elev

1. Samla information om den kränkande handlingen

Detta görs av den agerande vuxna vid händelsen tillsammans med klasslärare i första hand, med en kollega i andra hand, med oberoende representant från personalen i tredje hand och med skolledningen i fjärde hand.

2. Samtal med den utsatte

- Samtalet dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".
- Klasslärare informeras om denne ej är närvarande.
- Klasslärare tar kontakt med vårdnadshavare och informerar om ärendet.

3. Enskilt samtal med den som utsätter

Samtalet dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

- Om det är flera som utsätter ser man till att de inte har tillfälle att prata med varandra under pågående samtal.
- Klasslärare informeras om denne ej är närvarande.
- Vid behov ska även vårdnadshavare vara med.

4. Informera vårdnadshavare

- Klasslärare till förövaren kontaktar vårdnadshavare och informerar om ärendet.

5. Förlikning

- Genomför förlikning om möjligt, där förövaren får chans att be om ursäkt och båda parter kan komma överens om att gå vidare med en nystart.
- Både parter vårdnadshavare informeras om utredning och åtgärder.

6. Dokumentation

- Dokumentet arkiveras hos rektor samt en kopia lämnas till berörd klasslärare.
- Tillbudsrapport/skadeanmälan fylls i och lämnas till rektor.
- rektor ansvarar för att rapportera till elevhälsoteam.

7. Eventuell anmälan

Anmäl till skolledningen om misshandel eller olaga hot förekommit. Vid varje enskilt fall görs en bedömning om anmälan till annan myndighet bör göras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Samla information om den kränkande handlingen

- Detta görs av den vuxna som får kännedom om händelsen.

2. Informera någon i skolledningen

- Detta görs av den vuxna som får kännedom om händelsen.

3. Samtal med den utsatte

- Detta görs av skolledningen och dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

4. Enskilt samtal med den som utsätter

- Detta görs av skolledningen och dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

5. Vårdnadshavare informeras

- Skolledningen ansvarar för att informera elevens vårdnadshavare om händelsen, utredning och åtgärder.

6. Förlikning

- Genomför en förlikning om möjligt, där vårdnadshavare är med och förövaren får en chans att be om ursäkt och båda parter kan komma överens om att gå vidare.

7. Dokumentation

- Dokumentet arkiveras hos rektor.
- Tillbudsrapport/skadeanmälan fylls i och lämnas till rektor.
- Rektor rapporterar vidare till elevhälsoteam.

8. Eventuell anmälan

Anmäl till skolledningen om misshandel eller olaga hot förekommit. Vid varje enskilt fall görs en bedömning om anmälan till annan myndighet bör göras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal kränks av elev

1. Samla information om den kränkande handlingen

- Detta görs av den vuxna som får kännedom om händelsen.

2. Informera någon i skolledningen

- Detta görs av den vuxna som får kännedom om händelsen.

3. Samtal med den utsatte

- Detta görs av skolledningen och dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

4. Enskilt samtal med den som utsätter

- Detta görs av skolledningen och dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

5. Vårdnadshavare informeras

- Skolledningen ansvarar för att informera elevens vårdnadshavare om händelsen, utredning och åtgärder.

6. Förlikning

- Genomför en förlikning om möjligt, där vårdnadshavare är med och förövaren får en chans att be om ursäkt och båda parter kan komma överens om att gå vidare.

7. Dokumentation

- Dokumentet arkiveras hos rektor.
- Tillbudsrapport/skadeanmälan fylls i och lämnas till rektor.
- Rektor rapporterar vidare till elevhälsoteam.

8. Eventuell anmälan

Anmäl till skolledningen om misshandel eller olaga hot förekommit. Vid varje enskilt fall görs en bedömning om anmälan till annan myndighet bör göras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal kränks av personal

1. Informera någon i skolledningen

2. Samtal med den utsatte

- Detta görs av skolledningen och dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

3. Enskilt samtal med den som utsätter

- Detta görs av skolledningen och dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

4. Förlikning

- Genomför en förlikning om möjligt.

5. Dokumentation

- Dokumentet arkiveras hos rektor.
- Tillbudsrapport/skadeanmälan fylls i och lämnas till rektor.

Rutiner för uppföljning

1. Uppföljningssamtal med de inblandade

- Den ansvariga enligt dokumentationen ansvarar för att samtalen genomförs inom två veckor.
- Ärendet avskrivs om den kränkande behandlingen upphört.

2. Ledning och utsedd personal

- Om den kränkande behandlingen upprepats kopplas skolans ledning in och mentorn lämnar över och informerar om ärendet.

3. Samtal med den utsatte

- Ledningen börjar med ett nytt samtal med den utsatte personalen.
- Samtalet dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

4. Samtal med den som utsätter

- Ledningen plus en ytterligare en utsedd person håller i samtalet med förövaren.
- Samtalet dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".

6. Uppföljning

- Ledningen representanter följer upp ärendet inom två veckor genom uppföljningssamtal med de inblandade.
- Samtalet dokumenteras på blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling".
- Ärendet avskrivs om den kränkande behandlingen upphört.
- Ledningen utsedd person återkopplar till berörda klasslärare.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation ska göras i samband med varje möte, dvs.

- vid mötet med den utsatte
- vid mötet med den som utsätter
- vid samtliga uppföljningsmöten

Blanketten "Dokumentation över vidtagna åtgärder vid kränkande behandling" ska användas vid dokumentationen.

Dokumenterna arkiveras hos rektor/kansli och kopior ges till berörda mentorer.

Ansvarsförhållanden

Huvudmannens ansvar är att:

- personalen fullgör de plikter som anges i skollagen kap 6,
- det för verksamheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn/elever,
- det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn eller elever utsätts för kränkande behandling,
- det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan,
- inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt kapitel 6 skollagen eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Rektors ansvar är att:

- anmäla till huvudmannen om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra

kränkande behandling i framtiden.

Alla som arbetar i förskolan/skolan ansvarar för att:

- om de får kännedom om att en elev/barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn,
- följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling,
- se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks
- dokumentera misstänkt, anmäld och upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtas,
- bevaka att utredda fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, där den enskilde anställda är berörd, följs upp,
- bemöta kollegor och barn/elever på ett respektfullt sätt.

Elever/barn ansvarar för att:

- bemöta barn/elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt,
- påtala diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som förekommer på skolan.

Fortlöpande och systematiskt arbete i fyra steg på Vårfruberga Utbildning

När vi arbetar med aktiva åtgärder inom skolan och förskolan innebär det att vi ska arbeta förebyggande och främjande - inom ramen för vår verksamhet - genom att fortlöpande arbeta i fyra steg:

